

SO'NGI ILMIY TADQIQOTLAR NAZARIYASI

RESPUBLIKA ILMIY-USLUBIY JURNALI

2025

8-JILD
2-SON
13-FEVRAL

«BEST PUBLICATION»

Ilmiy-tadqiqotlar markazi ©

**“SO‘NGI ILMYIY TADQIQOTLAR NAZARIYASI”
ILMYIY-USLUBIY JURNALI**

MATERIALLARI TO‘PLAMI

13-Fevral, 2025-YIL

8-JILD 2-SON

O‘ZBEKISTON

2025

MAQOLALAR:	
TEMURIY MALIKALAR O'TMISHDAGI AYOLLAR LIDERLIGI <i>Rajabova Sabina</i>	9
QISHLOQ XO'JALIK KORXONALARIDA YER HISOBI <i>Rustamov J.R</i>	14
YURAK NUQSONLARI BILAN TUG'ULGAN CHAQALOQLARNI DAVOLASH <i>Qaxxorova Diyora</i>	21
TIZIMLARNI TAKAGI-SUGENO NORAVSHAN MODELIDAN FOYDALANIB IDENTIFIKATSIYA QILISH <i>Abduvakhobov Sherzodbek Ikromjon o'g'li</i>	25
ZAMONAVIY OFITSER KADRLARNI TAYYORLASHDA MAFKURAVIY KOMPETENTLILIKNI OSHIRISH USULLARI <i>Urolov Umid Xolmurotovich</i>	36
MAINTAINING ECONOMIC GROWTH AND OPTIMIZING PRODUCTION IN A MARKET ECONOMY <i>Bekimbetova Malika</i>	41
EKOLOGIK TAHDIDLAR VA MUAMMOLAR <i>Ruxsora G'ulomova Buriyevna</i>	47
O'ZBEGIM DO'PPISINING NAVOIY ASARLARIDA QO'LLANILISHI <i>Toshboyeva Dilnavoz Abduraxmat qizi</i>	52
THE USE OF DIFFERENTIATED INSTRUCTION IN TEACHING EFLAND CREATING TASKS FOR MULTI-LEVEL GROUPS <i>Ostonzoda Nihola Otabek kizi</i>	55
COMPARATIVE ANALYSIS OF PHRASEOLOGICAL UNITS WITH DIFFERENT SEMES IN UZBEK AND ENGLISH LANGUAGES <i>Burkhonova Yulduzkhon Botirali kizi</i> <i>Uktamova Mokhigul Khamidullo kizi</i>	61
ALISHER NAVOIYNING HIKMATLI SO'ZLARI ORQALI MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARDA MA'NAViy-AXLOQIY SIFATLARINI SHAKLLANTIRISH <i>Mirzayeva Zulxumor G'aybullayevna</i>	66
INGLIZ TILIDAGI KASB-KOR KOMPONENTLI FRAZELOGIZMLARNING LINGVOKULTUROLOGIK JIHATLARI VA TARJIMA MUAMMOLARI. <i>Turgunov D.B</i> <i>Hamidov B.A</i> <i>Turgunov H.D</i>	70
MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARNING AQLIY HAMDA	80

QISHLOQ XO'JALIK KORXONALARIDA YER HISOBI

Rustamov J.R

Qarshi Davlat Texnika Universiteti asisstanti

Annotatsiya: *Ushbu maqola orqali siz qishloq xo'jalik korxonalarida yer hisobini yuritish tug'ri tartiblash va aslida nima ekanligini tushunib olasiz. Agarda maqolamda bazi bir kamchiliklar bo'lsa buning uchun men oldindan sizlardan uzr so'rayman.*

Kalit so'zlar: *qishloq xo'jaligi, yer hisobi, davlat korxonasi, xususiy korxonona.*

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 1996 yil 17 iyuldagi «O'zbekiston Respublikasi davlat kadastrlari Yagona tizimini tashkil etish hamda uni yuritish tartibi to'g'risidagi Nizomni tasdiqlash haqida» gi 255-sonli qaroriga binoan bugungi kunda Respublikada qator rivojlangan horijiy davlatlardagi singari davlat kadastrining yagona tizimi yaratilmoqda. Davlat kadastrining yagona tizimi (DKYAT) – bu barcha turdagi davlat va tarmoq kadastrlarini yagona tamoyil asosida birlashtiruvchi kup qirrali informatsion tizim hisoblanadi.

DKYAT yer yuzasining har bir hisob-kadastr uchastkasi bo'yicha ularning geografik holatini, huquqiy hamda xo'jalik statusini yoritgan holda yer, suv, o'rmon, qazilma boyliklar, o'simliklar va hayvonot dunyosi, ko'chmas mulk va boshqa tabiiy, shuningdek xo'jalik resurslari to'g'risidagi xujjatlashtirilgan ma'lumotlarni o'z ichiga oladi. Bunday takomillashgan tizim asosan O'zbekiston Respublikasining tabiiy iqtisodiy salohiyatini umumdavlat nuqtai nazaridan majmualiy tarzda hisob kitob qilish va baholashni ta'minlash maqsadida yaratiladi hamda yuritiladi. Yer uchastkalari va ob'ektlarning huquqiy holatlari to'g'risidagi ma'lumotlar, belgilangan tartibga mos holda aniqlangan tarmoq kadastrlarining ma'lumotlari DKYAT ning asosini tashkil etadi.

DKYAT asosan davlat boshqaruv tizimini, yuridik hamda jismoniy shaxslarni ularning faoliyatlari uchun zaruriy ma'lumotlar hamda hududlar va ko'chmas mulk to'g'risidagi ma'lumotlar bilan tezkorlikda ta'minlashga mo'ljallangan. Uning ma'lumotlari davlat boshqaruvining barcha tizimlari, yuridik hamda jismoniy shaxslar, shu jumladan, chet el fuqarolari uchun zaruriy kuchga egadir. Kadastr xujjatlari mulkchilik hamda xo'jalik yuritishning barcha shakllarining ob'ektlari to'g'risidagi birlamchi huquqiy iqtisodiy va texnik ma'lumotlar sifatida qabul qilinishi zarur.

DKYAT ning ob'ektlari quyidagilardir:

- tabiiy resurslar (yer, suv, o'rmon, yer osti qazilma boyliklari va boshq.);
- binolar va inshootlar, transport va muhandislik kommunikatsiyalari;
- geodezik tarmoqlar punktlari;
- DKYAT vazifalarini bajarish uchun zarur bo'lgan ob'ektlar;

O'zbekiston Respublikasining Yer kodeksida ham atrof-muhitni, jumladan yer resurslarini muhofaza qilish, yerlardan oqilona foydalanish bo'yicha tadbirlarni ishlab chiqish va amalga oshirish ko'zda tutilgan. Bunday tadbirlarga hududni oqilona tashkil etish, tuproq unumdorligini oshirish, yerlarni suv va shamol eroziyasidan, sellardan, suv bosishdan, zaxlanishdan, qayta sho'rlanishdan, qaqrab qolishdan, ishlab chiqarish chiqindilari, kimyoviy va radioaktiv moddalar bilan ifloslanishdan himoya qilish, buzilgan yerlarni tiklash va ularni qayta ekinzorlarga aylantirish kabilar kiradi. Bunday dolzarb muammolarni hal qilish mamlakat yer resurslarining sifat holati to'g'risida to'liq, ishonchli va sifatli ma'lumotlarga asoslanishi zarur.

Qishloq xo'jalik ishlab chiqarishini yanada jadallashtirish va rivojlantirish bo'yicha xukumatimiz olib borayotgan agrar siyosatni amalga oshirish bo'yicha ham yer kadastri bo'yicha katta vazifalar yuklatilgan. Jumladan, "Yer kodeksi, Soliq kodeksi, «Shirkat (kooperativ) xo'jaligi to'g'risida", "Fermer xo'jaligi to'g'risida", "Dehqon xo'jaligi to'g'risida"gi qonunlarni amalyotga tadbiiq qilish, qishloq xo'jaligida agrar islohatlarni amalga oshirish birinchi galda yer kadastri ma'lumotlariga asoslanadi. Ma'lumki, respublikamiz viloyatlari, tuman (shaxar)lari o'zlarining joylashuvi bo'yicha turli mintaqalarga, iqlim, relef va tuproq sharoitlariga egadir. Bunday holda ushbu viloyatlar, tumanlar bo'yicha qishloq xo'jaligi tarmoqlarini to'g'ri, ilmiy asoslangan holda belgilash, asosiy ekinlar hosildorliklarini kelgusiga to'g'ri rejalashtirish hamda shu asosda qishloq xo'jaligini yanada rivojlantirish yer kadastri ma'lumotlari asosida olib boriladi. Yer kadastri materiallari yerdan foydalanganlik uchun haq undirishda birlamchi asos bo'lib xizmat qilishi zarur.

Ma'lumki, yerlardan oqilona foydalanish ularni doimiy ravishda xisobini yuritish bilan chambarchas bog'liqdir. Negaki, yer maydonlari yer turlari bo'yicha va qishloq xo'jalik yer turlari bo'yicha doimiy ravishda miqdor jihatdan o'zgarib turadi. Ushbu o'zgarishlarni tizimli tarzda hisobga olib borish hamda natijalarni ma'lum yer hisobi xujjatlarida yoritib borish muhum amaliy tadbir hisoblanadi. Qishloq xo'jalik korxonalarida yuritiladigan yer hisobi odatda 2 turga bo'linadi: yerlarning miqdor hisobi, ya'ni yer turlari maydonlarini miqdor jixatdan hisobini yuritish hamda yerlarning sifat xisobi, ya'ni tuproqlarning sifati xususiyatlarini o'zgarishini hisobga olishdir. Respublikamiz qishloq xo'jaligida sug'oriladigan yerlar alohida ahamiyatga ega bo'lganligi sababli ulardan oqilona foydalanishga katta e'tibor beriladi. Sug'oriladigan yerlardan oqilona foydalanishgini tashkil etish uni eng birinchi galda har tomonlama hisobini to'g'ri yuritishni talab qiladi. Sug'oriladigan yerlardan qishloq xo'jaligida va umuman iqtisodiyot tarmoqlarida foydalanishni nazorat qilish maqsadalarida har yili ularni hisobini yuritib borish hamda uning natijalarini taxlil qilish O'zbekiston Respublikasi «Yergeodezkadastr» Davlat qo'mitasiga yuklatilgan. Sug'oriladigan yerlar hisobini yer turlari bo'yicha yalpi hisobining tarkibiy qismi hisoblanadi. Shuning uchun ham u umumiy tarzda qabul qilingan tasnif bo'yicha amalga oshiriladi. Bundan tashqari foydalanish xarakteri bo'yicha sug'oriladigan

yerlarning xisobi o'ziga xos xususiyatlarga ham egadir. Bunday yerlarni nainki yer turlari bo'yicha, shu bilan birga aloxida yerlarni sug'orish davri, sug'orish usullari, sug'orish va kollektor-zovur tarmoqlarining holatlari bo'yicha ham hisobini yuritishga zaruriyat tug'iladi. 94 Sug'oriladigan yerlarni hisobga olish ularning haqiqiy xolati va foydalanish turi bo'yicha o'tkaziladi. Sug'oriladigan yerlarning asosiy hisobini o'tkazish uchun plan-xarita materiallaridan, sug'orish va kollektor-zovur tarmoqlarini qurish bo'yicha texnik loyixalardan, bajarilgan ishlarni qabul qilish dalolatnomalaridan hamda sug'oriladigan yerlarni yo'qlama qilish bo'yicha davriy ravishda o'tkaziladigan ishlarning materiallaridan foydalaniladi. Korxonalar, muassasalar va tashkilotlar yerlarini yo'qlama qilish – yer maydonining o'lchamini aniqlash, foydalanish huquqini beruvchi xujjatlarni ko'rib chiqishdan iborat bo'lgan tadbir hisoblanadi. Yer kadastr xujjatlari tuman yer resurslari xizmatidan olinadi. Bu ishni o'tkazishdan maqsad – yer uchastkasi o'lchamini, nazoratini hisobini aniq olib borish va mahalliy byudjetga yer solig'ini to'liq undirilishini ta'minlashdan iboratdir. Yer kadastr xujjatlariga quyidagilar kiradi:

- yer uchastkasiga bo'lgan huquqni ro'yxatga olish to'g'risidagi guvohnoma; - yerdan doimiy foydalanish huquqlarini beruvchi davlat xujjatlari;

- yer ajratish to'g'risidagi tuman (viloyat) hokimining qarorlari va qaror uchun asos bo'lgan xujjatlar to'plami;

- xaritadan quchirma;

- yer maydonlarini hisoblash qaydnomasi.

Yengil tipda qurilgan savdo, matbuot dukonlari va ayvonlari yo'qlama qilinmaydi. Yerlarni yo'qlama qilish tadbirini boshlashdan avval tuman hokimi o'rinbosari raisligida tuman yer resurslari xizmati, tuman soliq inspeksiyasi, tuman statistika bo'limi, tuman ko'chmas mulk kadastr xizmati, tuman bosh me'mori, tuman texnik inventarlash byurosi, tuman qishloq va suv 95 xo'jaligi boshqarmasi, qishloq fuqarolar yig'inlari raislaridan iborat ishchi gurux tuziladi. Bu to'g'rida tuman hokimining farmoyishi qabul qilinadi. Yo'qlamadan o'tkazishni tashkil qilish va bu ishga rahbarlik qilish Qaraqalpog'iston Respublikasi Jo'qorig'i Kengeshi, viloyat va tuman hokimlari tamonidan amalga oshiriladi. Ishning natijasi bo'yicha har bir korxonalar tashkilot uchun yo'qlama qilish dalolatnomasi tuziladi. Tuman bo'yicha yo'qlama qilish natijalari yer balansining 22-shaklida tizimlar bo'yicha, ya'ni shirkat xo'jaliklari, fermer xo'jaliklari, yordamchi xo'jaliklar, o'quv-tajriba xo'jaliklari, boshqa qishloq xo'jalik korxonalarining yerlari, o'rmon xo'jaliklari yerlari sanoat, transport, savdo va boshqa yerdan foydalanuvchi sub'ektlar bo'yicha xisobot tuziladi

Tuman yerlarini yo'qlamadan o'tkazish

XISOBOTI

T	Yerdan foydalanuvchilar nomi	Yer qanday maqsad uchun ajratilgan		Umumiy maydoni			Shu jumladan									
		Q	Haqiqatda qanday maqsad foydalanayotgan	Qa-ror bo'yicha	H	F	Ekin yeri			Bog'lar, tokzorlar			Boshqa yerlar			
							Q	H	F	Q	H	F	Q	H	F	
		2	3	4	5	6	7	8	9	1	1	1	1	1	1	1

Suvdan foydalanish rejasini tuzish va uni amalga oshirish uchun suv xo'jaligi tashkilotlariga alohida olingan sug'orish kanallari bo'yicha va umuman sug'orish tizimi bo'yicha sug'oriladigan yerlarning to'la tavsifi, qishloq xo'jalik yer turlarining maydonlari, ularning sifat xolatlari xamda qishloq xo'jalik ekinlari va ko'p yillik daraxtzorlarning joylashishi bo'yicha xisobga olinishi zarur. Turli qishloq xo'jalik ekinlari va daraxtzorlar davrida turli miqdordagi suvni, turli me'yorlarda va sug'orish davrlarida talab qiladi. Bundan tashqari turlicha mexanik tarkibli va yer osti suvlari chuqirliklariga ega bo'lgan turli xil tuproqlarga ega bo'lgan yerlarga ekilgan bir xildagi ekinlar turlicha miqdordagi suvni va turlicha sug'orish muddatlarini talab qiladi. Shu sababli ham har bir sug'orish kanali bo'yicha nainki umumiy sug'orish maydonini, va ushbu xududning sifat xolatini ham bilish zarur.

Bundan tashqari har bir yer uchastkasi qanday qishloq xo'jalik ekinlari bilan band bo'lishi mumkinligini ham bilish zarur. Faqat shundagina suv xo'jaligi organlari eng maqbul muddatlarda zarur miqdordagi suvni yetkazib berishlari mumkin.

Ekin maydonlari va daraxtzorlar tarkibida, sug'orish uchastkalarining o'lchamlarida va ularning sifat xolatlarida yuz beradigan o'zgarishlar sug'oriladigan yerlarni tizimli tarzda miqdor hamda sifat jixatidan xisobini yuritib berishni taqazo qiladi. Sug'orish suvini taqsimlash, sug'orish tarmog'idan olish va uni ishlatish

rejalarini tuzish, sug'oriladigan maydonlarni kengaytirish rejali tarzda ichki xo'jalik suvidan foydalanishni tashkil etish va boshqa ishlar bo'yicha tadbirkorlikni rejalashtirish rejalashtirish sug'oriladigan yerlarning joriy xisobiga asoslanadi.

Sug'oriladigan yerlarni nixoyatda katta aniqlikda hisobga olish zarur, chunki har bir gektar maydonni irrigatsiya nuqtai nazaridan tayyorlash juda qimmatli hisoblanadi. Qurg'oqchilik mintaqalarida sug'orish suvi katta qimmatga ega bo'lib u qishloq xo'jalik ekinlari xosildorligini tubdan oshiradi.

Sug'oriladigan yerlar hisobini katta aniqlikka ega bo'lgan plan-xarita materiallardan foydalanilgan xolda yuritish zarur. Planda yer turlarining konturlari, qishloq xo'jalik ekinlari, yo'llar va doimiy sug'orish kanallarining kengligi ko'rsatilgan xoldagi sug'orish tarmoqlari, suvlarning o'nalishlari va sug'orish kanallari bo'yicha boshqa ma'lumotlar ko'rsatilishi kerak. Sug'oriladigan yerlardagi tuproqlarni mexanik tarkibi, reliefi va meliorativ xolatlari bo'yicha sifat tavsiflari boshqa aloxida planda keltiriladi.

Sug'oriladigan yerlar odatda doimiy sug'oriladigan va shartli (mavsumiy) sug'oriladigan turlarga bo'linadi. Limanli sug'oriladigan yerlar ham aloxida xisobga olinadi. Sug'oriladigan yerlar deb, qishloq xo'jaligida foydalanish uchun yaroqli, sug'orish manbasi bilan bog'langan doimiy sug'orish tarmog'iga, (kanallar, quvirlar, latoklar) ega bo'lgan yer maydonlari tushiniladi.

Sug'oriladigan yerlarga meliorativ xolatini yaxshilash talab qilinadigan yerlar ham kiradi. Sug'oriladigan maydonlarning chegaralari, yer turlarining sifati, sug'orish rejimi, shuningdek xo'jalik yuritishdagi aholini joylashishining mavjud shakllari tug'risidagi ma'lumotlar ham planga tushiriladi.

Doimiy sug'oriladigan yerlarga odatda qishloq xo'jalik ekinlari va daraxtzorlarning qabul qilingan tarkibini sug'orish uchun suv (belgilangan me'yorlar bo'yicha) zarur miqdorlarda va eng maqbul muddatlarda yetkazib beriladigan yerlar tushiniladi. Shartli sug'oriladigan yerlarga qishloq xo'jaligi ekinlarini belgilangan sug'orish me'yori bo'yicha o'suv davrida sug'orish uchun suv bilan ta'minlanmaydigan yoki faqatgina aloxida davrlarda yetarli darajada sug'orish mumkin bo'ladigan yer maydonlari kiradi.

Limanli sug'oriladigan yerlarga qor va yomg'ir suvlarini ushlab qolish uchun do'ngliklar, tuproqli to'siqlar yoki boshqa gidrotexnik inshootlar qurilgan, shuningdek maxsus qurilmalar yordamida sug'orish tizimidan suv oqiziladigan yer maydonlari uchastkalari kiradi. Limanlar chegaralari joyda haqiy suv oqiziladigan maydonlarni aniqlagan xolda loyiha materiallari bo'yicha belgilanadi

Qishloq xo'jalik korxonalarini, muassasalari va tashkilotlarida yerlarni sifat hisobi odatda yer maydonlarining ishlab chiqarish-genetik tasnifiga asoslanadi. Yer kadastri tizimida asosiy qishloq xo'jalik yerlarining sifat tavsifi yer toifalari va turlari, tuproq qatlami va tuproqlarning mexanik tarkibi, ularning fizik, kimyoviy va boshqa xususiyatlari bo'yicha amalga oshiriladi.

Yerlarning sifat holatini o'rganish uchun barcha qishloq xo'jalik korxonalarida maxsus-tuproq, agrokimyoviy, meliorativ va geobotanik kuzatuvlar o'tkaziladi. Tuproq kuzatuvlari ma'lumotlarining aniqligi tuproq turlari chegaralarini tasvirga olish usuliga hamda xaritai masshtabiga bog'liq.

Tuproq kuzatuvlari uchun oldingi tuzilgan planlardan foydalaniladi. Bundan tashqari kuzatuv uchun ushbu xo'jalikni to'la va aniq tavsiflaydigan boshqa planlardan ham foydalanish zarur.

Planning to'liqligi va aniqligi uning masshtabiga ham bog'liqdir. Yirik masshtabli planlar joyni anchagina aniq va ravshan tavsifini beradi. Hozirgi paytda respublikamizdagi qishloq xo'jalik korxonalarining planlari, odatda aerofototasvirlar yordamida 1:10000 masshtabda tayyorlangan. Yer maydonlarida ancha to'la kuzatuvlar olib borish uchun aerofototasvirlardan foydalanish ayniqsa katta samara beradi. Aerofototasvirlardan foydalangan holda tuproq turlari chegaralarini, turli tabiiy o'tlarga ega bo'lgan uchastkalarni, shuningdek turli meliorativ tadbirlarni talab qiladigan uchastkalarni belgilash qulay hisoblanadi.

Tuproq kuzatuvlarining masshtabi tuproq qatlamining murakkabligiga, xo'jalikning ixtisosligiga, yerdan foydalanish maqsadiga qarab belgilanadi. Respublikamizning sug'oriladigan mintaqalarida o'tkaziladigan tuproq kuzatuvlarida 1:10000, sug'orilmaydigan mintaqalarda 1:25000 masshtab qo'llaniladi.

Tuproq eroziyasiga uchraydigan hududlarda 1:10000 masshtab qo'llaniladi. Ammo keyingi yillari qishloq xo'jaligi korxonalari maydonlarining qisqarib ketayotganligi, ular sonining keskin oshib ketayotganligi sababli va kuzatuv natijalarini ancha mukammallashtirish talab qilinayotganligi sababli sug'oriladigan mintaqalarda tuproq kuzatuvlarini 1:50000 masshtabda o'tkazish maqsadga muvofiqdir. Umuman tuproq kuzatuvlari joylardagi maxsus tuzilgan tuproqtadqiqot ekspeditsiyasi yordamida kuzatuvlarni olib borish «Yo'riqnomasi» dan foydalanilgan holda amalga oshiriladi. Kuzatuvlar tuproq qatlamining xarakteri bo'yicha yerlarni bir tomonlama tavsifini beradi. Yerdan to'g'ri foydalanishni tashkil etish hamda yer baholash ishlarini o'tkazish uchun bunday tavsif yetarli emas. Shuning uchun tuproq kuzatuvlari bilan bir vaqtda agrokimyoviy va meliorativ kuzatuvlarni, tabiiy yem-xashak yer turlari maydonlarida esa, bundan tashqari, geobotanik kuzatuvlar o'tkazish zarur.

Xulosa

Qadimdan sug'oriladigan yerlarga odatda suvda eriydigan tuzlardan tozalangan, tekislik relefiga va qalin agroirrigatsiya yotqiziqlariga ega bo'lgan, tuproqning ustki, o'simliklarning ildizlari joylashadigan qatlami bir yilgi hamda ozuqa moddalari deyarli baravar tarqalgan yerlar tushuniladi.

Yangidan sug'oriladigan yerlarda tuproqning asosan eng ustki, 30-sm li qatlami o'zgarishga uchragan bo'ladi. Bunday tuproqlar haydash gorizontining deyarli bir xilliligi hamda uncha yaxshi tekislanmagan relefi bilan ajralib turadi. Yangidan

o'zlashtirilgan yerlarga asosan keyingi 10-15 yil davomida qishloq xo'jaligida jadal ravishda foydalanishga kiritilgan yerlar kiradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. I.I.Ixlosov Davlat Kadastr Asoslari
2. O'zbekiston milliy ensiklopediyasi (2000-2005) ma'lumotlaridan foydalanilgan.
3. (42-band O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2004-yil 14-apreldagi 183-sonli qarori tahririda — O'R QHT, 2004-y., 15-son, 179-modda
4.lex.uz
5.advice.uz
6. A.R. Bobojonov, Q.R. Rahmonov G'ofirov A.J YER KADASTRI